

WOMEN EDUCATION AND
STRATEGIC APPROACH TO
TRAINING!

Προτάσεις Πολιτικής

This publication "Policy Recommendations" was created in the framework of the Erasmus+ Project "Women Education and Strategic Approach to training! (WE Start!)" with reference number 2018-1-IT01-KA202-006786, (August 2018 - August 2021)

The project is a partnership of the following organisations:

Accademia Nuovi Studi Internazionali (Coordinator) - Italy [<http://www.accademianuovistudi.it/>]

Dedalus Cooperative Sociale - Italy [<http://www.coopdedalus.it/>]

Studio Erresse - Italy [<http://www.studioerresse.it/>]

Asociația pentru Educație și Dezvoltare Durabilă - Romania [<http://www.aesd.ro/>]

Volkshochschule im Landkreis Cham e.V. - Germany [<http://www.vhs-cham.de/>]

lernraum.wien (VHS Wien) - Austria [<https://www.vhs.at/de/e/lernraum-wien>]

CARDET - Cyprus [<http://www.cardet.org/>]

Dafni Kek - Greece [<http://www.kekdafni.gr/>]

Project information:

Information on the project is available at:

<https://westart-project.eu/>

<https://socialplatform.westart-project.eu/en/>

<https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects/eplu-project-details/#project/2018-1-IT01-KA202-006786>

and the websites of the project partners

This publication was created in the framework of the Erasmus+ Project "Women Education and Strategic Approach to training! " with reference number 2018-1-IT01-KA202-006786, under the monitoring of INAPP (Istituto Nazionale per l'Analisi delle Politiche Pubbliche) in Italy.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

This Publication is released under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

You are free to:

Share: copy and redistribute the material in any medium or format.

Adapt: remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially. The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following terms:

Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.

Share Alike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Εισαγωγή

Το έργο WESTART! - Women Education and Strategic Approach for Training, που πραγματοποιείται στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+, θέτει ως στόχο του να συμβάλει στην αναγνώριση και τη μείωση των προκαταλήψεων, των στερεοτύπων και των ανισοτήτων λόγω φύλου, μέσω της υποστήριξης της πρόσβασης στην αρχική και συνεχιζόμενη κατάρτιση των γυναικών που έχουν συστηματικά αποκλειστεί. Οι εταίροι που συμμετέχουν στο WESTART! αντιπροσωπεύουν 6 ευρωπαϊκές χώρες: Ελλάδα, Ρουμανία, Αυστρία, Γερμανία και Κύπρο.

Συντονιστής του έργου είναι η A.N.S.I. (IT), φορέας κατάρτισης διαπιστευμένος από την Περιφέρεια της Απουλίας, που ασχολείται με τη δημιουργία διαδρομών που απευθύνονται σε νέους (NEET), άνεργους ενήλικες και γυναίκες.

Η κοινοπραξία αποτελείται από:

- **DEDALUS** (IT) συνεταιριστικός εμπειρογνώμονας σε έργα και υπηρεσίες που απευθύνονται σε νέους μετανάστες και γυναίκες Ρομά;
- **STUDIO ERRESSE** (IT) συνεταιριστική εταιρεία που ασχολείται με την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τη συμβουλευτική για οργανισμούς του τρίτου τομέα, εταιρείες και τη δημόσια διοίκηση-έρευνα, προσανατολισμό και αξιολόγηση δεξιοτήτων,
- **AESD** (RO) οργανισμός που ασχολείται με την υλοποίηση ψηφιακών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (εξ αποστάσεως εκπαίδευση) για ενήλικες με διάφορα επίπεδα δυσκολίας,
- **DAFNI KEK** (GR) είναι ένας οργανισμός που ασχολείται με δραστηριότητες εκπαίδευσης ενηλίκων και παροχής συμβουλών, παρέχοντας ανοικτό εκπαιδευτικό υλικό και εργαστήρια, εστιάζοντας στην κοινωνική και εργασιακή ένταξη,
- **VHS im Lkrs. CHAM, e.V.** (DE) εταίρους με εκτεταμένη εμπειρία στην κατάρτιση ενηλίκων εκπαιδευομένων, συμπεριλαμβανομένων γυναικών με μεταναστευτικό υπόβαθρο στον τομέα της ανάπτυξης επαγγελματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων,
- **VHS WIEN** (AT) τοπικός πάροχος εκπαίδευσης ενηλίκων, ο οποίος εκτελεί πολυάριθμα προγράμματα για να δώσει προοπτικές στους νέους (προγράμματα μαθησιακής βοήθειας ή προπόνησης νέων), ώστε να τους αποτρέψει από την πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Τα άτομα που έχουν ήδη διανύσει τη σχολική τους πορεία μπορούν να αναπληρώσουν τους τίτλους σπουδών τους με χαμηλό κόστος ή να συμμετάσχουν σε προγράμματα περαιτέρω κατάρτισης που ενισχύουν τη θέση τους στην αγορά εργασίας
- **CARDET** (CY) κέντρο έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης που συνεργάζεται με τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς, πανεπιστήμια, συμπεριλαμβανομένου του Yale και του Διεθνούς Συμβουλίου Εκπαιδευτικών Μέσων.

Το έργο προωθεί την κοινωνική ένταξη και την ενεργό συμμετοχή των γυναικών που έχουν προσδιοριστεί ως στόχοι, δηλαδή των γυναικών ηλικίας 25-40 ετών, συμπεριλαμβανομένων: Οι γυναίκες αυτές είναι γυναίκες ηλικίας 40 ετών: Ευρωπαϊκές, μη Ευρωπαϊκές γυναίκες, απάτριδες, πρόσφυγες, νομάδες, ανύπαντρες μητέρες, γυναίκες που υπόκεινται σε οικογενειακούς/θρησκευτικούς δεσμούς, γυναίκες από αγροτικές περιοχές ή/και γυναίκες που αναζητούν νέα εργασία κατά την πρώτη τους εμπειρία επαγγελματικής κατάρτισης ή συνεχιζόμενης εκπαίδευσης. Κάθε εταίρος περιλαμβάνει τουλάχιστον 25 ωφελούμενους και 5 επαγγελματίες για κάθε οργανισμό εταίρο στην υλοποίηση του έργου (για συνολικά 180 συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων σε βάθος, των τοπικών ομάδων εργασίας και της δοκιμής σταδίων).

Τα εργαλεία που παράγονται για την επίτευξη αυτού του στόχου αποσκοπούν επίσης στην αύξηση της συζήτησης σε εδαφικό, περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο για θέματα δια βίου μάθησης και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, με ιδιαίτερη προσοχή σε όσους εξακολουθούν να είναι αποκλεισμένοι, με τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερομένων.

Η επίτευξη αυτών των στόχων θα πραγματοποιηθεί μέσω της υλοποίησης των 4 αποτελεσμάτων του έργου: ένας οδηγός για καινοτόμες τεχνολογικές μεθοδολογίες και εργαλεία για την κοινωνική ένταξη των γυναικών- μια πλατφόρμα κοινωνικής μάθησης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί και να είναι διαθέσιμη σε ψηφιακές συσκευές- μια εργαλειοθήκη E-αξιολόγησης - αυτοαξιολόγηση, αξιολόγηση από ομότιμους- ικανή να μετρήσει τις δεξιότητες (βασικές και οριζόντιες) των γυναικών-στόχου- ένα έγγραφο πολιτικής το οποίο στοχεύει στην παροχή προτάσεων και συστάσεων προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Το παρόν έγγραφο πολιτικής περιέχει ενδείξεις και προτάσεις σχετικά με την κοινωνική ένταξη των γυναικών-στόχων μέσω: της αύξησης των επιπέδων ενεργού συμμετοχής τους, της ευκολότερης πρόσβασης στην επαγγελματική κατάρτιση και της μείωσης των έμφυλων διαφορών σε σχέση με τις ΤΠΕ. Οι υποδείξεις και οι προτάσεις είναι αποτέλεσμα του πειραματισμού καινοτόμων εργαλείων που δημιουργήθηκαν και δοκιμάστηκαν κατά τη διάρκεια των τριών ετών του έργου WE START! Μέρος του έργου διεξήχθη κατά τη διάρκεια της έκτακτης υγειονομικής ανάγκης λόγω της πανδημίας Covid-19. Υπό αυτές τις συνθήκες αναδείχθηκαν σαφώς οι δυνατότητες της καθοδήγησης και της εξ αποστάσεως υποστήριξης για την ανάπτυξη των δεξιοτήτων, καθώς και η ανάγκη επένδυσης σε αυτά τα θέματα.

Σε ποιες γυναίκες σκοπεύουμε να απευθυνθούμε;

Η πρωτοβουλία WESTART! σκοπεύει να δώσει μια ευκαιρία ένταξης στις γυναίκες που κινδυνεύουν να περιθωριοποιηθούν, όχι μόνο όσον αφορά την αγορά εργασίας, αλλά και όσον αφορά την πρόσβαση στα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του πολίτη.

Οι μορφές περιθωριοποίησης που υφίστανται οι γυναίκες στην Ευρώπη είναι πολυάριθμες και διαφορετικές. Με βάση τη σχετική βιβλιογραφία, η περιθωριοποίηση ομάδων ανθρώπων περιγράφεται^[1] ως:

"διαφορετικές ομάδες ανθρώπων σε μια δεδομένη κουλτούρα, πλαίσιο και ιστορία που κινδυνεύουν να υποστούν πολλαπλές διακρίσεις λόγω της αλληλεπίδρασης διαφορετικών χαρακτηριστικών ή λόγων, όπως το φύλο, το φύλο, η ηλικία, η εθνικότητα, η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις, η κατάσταση της υγείας, η αναπηρία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η ταυτότητα φύλου, η εκπαίδευση ή το εισόδημα, ή που ζουν σε διάφορες γεωγραφικές περιοχές. Η ένταξη σε αυτές τις ομάδες ή ακόμη και η αντίληψη ότι ανήκουν σε αυτές, αυξάνει τον κίνδυνο ανισοτήτων όσον αφορά την πρόσβαση σε δικαιώματα και τη χρήση υπηρεσιών και αγαθών σε διάφορους τομείς, όπως η πρόσβαση στην εκπαίδευση, την απασχόληση, την υγεία, την κοινωνική και στεγαστική βοήθεια, την προστασία από την ενδοοικογενειακή ή θεσμική βία και τη δικαιοσύνη"

Μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στο σχέδιο, υπάρχουν διαφορές που αφορούν, κυρίως, την περισσότερο ή λιγότερο πολυάριθμη παρουσία και τυπολογία των αιτούντων άσυλο ή των προσφύγων, των μεταναστών ή των Ρομά, την παρουσία αγροτικών περιοχών, τη συνοχή της τοπικής αγοράς εργασίας και το σύστημα κανόνων και υπηρεσιών για τις γυναίκες.

-----

[1] Information provided by European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) and the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights (UN OHCHR) – Treaty bodies, through the glossary of the "European Institute for Gender Equality – EIGE": <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1280>

Οι γυναίκες εν γένει εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν διακρίσεις, καθώς τα πατριαρχικά πρότυπα εξακολουθούν να υπάρχουν παρά την αμφισβήτησή τους.

Ιδιαίτερα επηρεάζονται από αυτές τις διακρίσεις οι γυναίκες που προέρχονται από μη προνομιούχα κοινωνικοοικονομικά στρώματα ή από αγροτικές περιοχές, είναι μετανάστριες/πρόσφυγες ή ντόπιες που ανήκουν σε διαφορετική εθνοτική ή πολιτισμική ομάδα, έχουν υποστεί (ή εξακολουθούν να υφίστανται) εμπορία ανθρώπων ή/και είναι θύματα έμφυλης βίας, έχουν μεγαλώσει χωρίς γονείς, είναι ανύπαντρες μητέρες, για τη σεξουαλική τους ταυτότητα και τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό (ιδίως στην περίπτωση των τρανς γυναικών) και για κάθε άλλο πιθανό παράγοντα διαφορετικότητας.

Οι γυναίκες που έχουν (ή θεωρούν ότι έχουν) ένα ή περισσότερα από τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά, αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο περιθωριοποίησης, ιδίως καθώς μεγαλώνουν. Η περιθωριοποίησή τους στις περισσότερες περιπτώσεις εκφράζεται μέσω της περιορισμένης πρόσβασής τους στην απασχόληση, η οποία οδηγεί στη φτώχεια. Επίσης, αποκλείονται περισσότερο από τις θέσεις και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, έχουν λιγότερο εξειδικευμένες θέσεις εργασίας (ακόμη και αν έχουν υψηλά προσόντα, όπως συμβαίνει με πολλές μετανάστριες), δυσκολεύονται να διατηρήσουν μια θέση εργασίας ή να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους αν έχουν παιδιά.

Τα πράγματα έχουν αλλάξει σημαντικά σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες, αλλά οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν πολλά ποσοστά ανεργίας και εξάρτησης ή είναι πολύ πιθανό να έχουν ανεπίσημη εργασία και να πέφτουν θύματα σεξουαλικής επίθεσης πολύ συχνότερα από τους άνδρες συναδέλφους τους.

Σε γενικές γραμμές, η κατάσταση πολλών γυναικών από την ΕΕ και τρίτες χώρες που ζουν στην Ευρώπη επηρεάζεται από το άθροισμα πολλών παραγόντων αποκλεισμού:

- που ζουν σε μη προνομιούχα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα ή προέρχονται από μη προνομιούχα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα
- που ζουν σε αγροτικές ή αστικές περιοχές
- χαμηλή σχολική μόρφωση,
- καμία απασχόληση ή απασχόληση που παρέχει εισόδημα μικρότερο από το αναγκαίο για τη διαβίωση,

- ιδιαίτερα τραυματικές εμπειρίες, όπως η έμφυλη βία ή μορφές εκμετάλλευσης,
- απουσία ή αδυναμία εξισορρόπησης των υπηρεσιών για τις εργαζόμενες μητέρες ή στήριξης της χειραφέτησης,
- περιθωριοποίηση με βάση το φύλο και τον σεξουαλικό προσανατολισμό ομάδων όπως οι ΛΟΑΤΚΙ*.
- που ανήκουν σε πολιτισμούς με έντονα πατριαρχική νοοτροπία
- νομικό καθεστώς των μεταναστών ή των προσφύγων (σχετικά με την έλλειψη γνώσης ή κατανόησης των δικαιωμάτων τους, τα γλωσσικά εμπόδια, τις τραυματικές εμπειρίες κατά τη μετανάστευση, την έλλειψη σεβασμού των βασικών δικαιωμάτων και ελευθεριών τους, την ξеноφοβία).
- έλλειψη ή πολύ περιορισμένη πρόσβαση στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και στο διαδίκτυο

Η αλληλεπίδραση αυτών των παραγόντων επηρεάζει κυρίως:

1.Γυναίκες από αγροτικές περιοχές, οι οποίες αντιμετωπίζουν παράγοντες περιθωριοποίησης που σχετίζονται με τη συντηρητική νοοτροπία και αποκλείονται από την εκπαίδευση, την απασχόληση ή την υγεία λόγω της απομάκρυνσης από εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτερου επιπέδου ή εξειδικευμένες ιατρικές υπηρεσίες και των πολύ λίγων ευκαιριών απασχόλησης στην περιοχή τους. Επιπλέον, οι γυναίκες της υπαίθρου διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας (χήρες, διαζευγμένες ή ανύπαντρες- επειδή εργάζονταν πάντα ανεπίσημα, κ.λπ.)

2. Για τις γυναίκες που κατοικούν σε αστικές περιοχές, ο κίνδυνος αποκλεισμού είναι διαφορετικός: ακόμη και αν οι αστικές περιοχές προσφέρουν περισσότερη υποστήριξη σε άτομα που έχουν ανάγκη και περισσότερες ευκαιρίες πρόσβασης στην επίσημη, μη τυπική και άτυπη εκπαίδευση, πολλές από αυτές έχουν ασταθείς και ανασφαλείς θέσεις εργασίας- συχνά πρέπει να επιλέξουν μεταξύ οικογένειας ή επαγγελματικού φορέα και η απουσία ενός εκτεταμένου οικογενειακού δικτύου τους στερεί την υλική και συναισθηματική υποστήριξη. Ακόμη και αν η τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι διαθέσιμη στις πόλεις, πολλά κορίτσια που ανήκουν στις φτωχότερες κοινωνικές τάξεις εγκαταλείπουν νωρίς τις σπουδές τους για να βοηθήσουν το οικογενειακό εισόδημα με την εργασία τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η απασχόλησή τους είναι πολύ συχνά σε ανειδίκευτες εργασίες, συχνά χωρίς κανονική σύμβαση εργασίας και με κίνδυνο βίας και επιθέσεων στους χώρους εργασίας τους.

3. Γυναίκες από εθνοτικές/πολιτιστικές/θρησκευτικές μειονότητες:

- Οι γυναίκες Ρομά, όπως όλες οι γυναίκες που ζουν σε κοινωνίες με κληρονομικά πατριαρχικά πρότυπα, έχουν να αντιμετωπίσουν πολλούς από τους παράγοντες που περιγράφηκαν προηγουμένως, ιδίως όσον αφορά την οικογενειακή κατάσταση. Ωστόσο, η περιθωριοποίησή τους αποδίδεται κυρίως στην αδυναμία των πολιτικών δυνάμεων να προωθήσουν έντονα την αποδοχή των κοινοτήτων Ρομά.
- Τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες που ανήκουν σε άλλες θρησκευτικές μειονότητες σχετίζονται με τον ρόλο του φύλου που είναι αποδεκτός ως κατάλληλος στον πολιτισμό τους. Όσον αφορά τους ιθαγενείς που συνδέονται με άλλες θρησκείες, το πιο αξιοσημείωτο παράδειγμα είναι οι μουσουλμάνοι της Βορειοανατολικής Ελλάδας, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις ακολουθούν θρησκευτικές νομοθεσίες που τείνουν να επηρεάζουν τα κληρονομικά και άλλα δικαιώματα των γυναικών τους. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου χρησιμοποιούν πιο κοσμικές πρακτικές, αλλά ισχύει και το αντίθετο και μπορεί να συμβάλει στην περιθωριοποίηση και την υποεκπροσώπηση αυτών των μουσουλμάνων γυναικών. Στον αντίποδα, ειδικά μεταξύ των μουσουλμάνων κοριτσιών που γεννήθηκαν στην Ευρώπη από οικογένεια μεταναστών, η τάση να ακολουθούν τον ευρωπαϊκό τρόπο ζωής είναι πολύ ισχυρή- αυτό μπορεί να δημιουργήσει οικογενειακές συγκρούσεις και να συμβάλει στην περιθωριοποίηση αυτών των μουσουλμάνων γυναικών.

4. Μονογονεϊκές οικογένειες. Οι γυναίκες αυτές μπορεί να βρίσκονται σε επισφαλή θέση, ανεξάρτητα από τις σπουδές και το κοινωνικό υπόβαθρο. Οι μητέρες, και ιδιαίτερα οι ανύπαντρες μητέρες, γενικά δεν επιλέγονται εύκολα ως εργαζόμενες λόγω των αυξημένων ευθυνών που έχουν. Αυτές μπορούν επίσης να διασυνδεθούν με οποιαδήποτε από τις παραπάνω ή τις παρακάτω κατηγορίες και να αντιμετωπίσουν πολλές άλλες διακρίσεις και πιθανή φτώχεια.

5. Οι γυναίκες θύματα εμπορίας ανθρώπων φέρουν πολλά τραύματα λόγω της εκμετάλλευσής τους και αντιμετωπίζουν επίσης τον κίνδυνο να μην βιώσουν την ελευθερία και την ανεξαρτησία τους για πολλά χρόνια, ακόμη και μετά από παρεμβάσεις και υποστήριξη, οπότε είναι πολύ πιθανό να επιστρέψουν στο περιβάλλον εκμετάλλευσης. Η υποστήριξη τέτοιων περιπτώσεων είναι αποτελεσματική εάν είναι μακροπρόθεσμη, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη τη νομοθεσία για την προστασία της ταυτότητας που επιτρέπει την παροχή επιχορηγήσεων σε αυτές τις πρωτοβουλίες (Ιταλία)

6. Τα θύματα έμφυλης βίας, αν δεν προστατεύεται σωστά η ταυτότητά τους, αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να ξαναζήσουν αυτή τη βία. Λόγω του γεγονότος ότι η έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία λαμβάνει συχνά και τη μορφή ψυχολογικής και οικονομικής βίας, είναι απαραίτητο να προωθηθεί, μεταξύ των δράσεων υποστήριξης, όχι μόνο η προστασία αλλά και η αυτογνωσία, η θετική αυτοεκτίμηση και η οικονομική ανεξαρτησία μέσω της εργασίας για τις γυναίκες που βγαίνουν από εμπειρίες βίας.

1. **7. Τρανς γυναίκες.** Επιλέξαμε τη συγκεκριμένη κατηγορία για την περίπτωση αυτή από τη γενική κοινότητα LGBTQI+, καθώς με βάση τις εμπειρίες μας, οι άλλες κατηγορίες μπορεί να αντιμετωπίζουν διακρίσεις, αλλά ο κίνδυνος περιθωριοποίησής τους δεν είναι τόσο μεγάλος όσο αυτός των τρανς γυναικών. Οι τρανς γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ζητήματα χαμηλής αποδοχής και ορατότητας, γεγονός που επηρεάζει σημαντικά την απασχόλησή τους σε πολλούς οικονομικούς τομείς (ειδικά αν είναι γνωστή η προηγούμενη ταυτότητά τους), ενώ είναι επίσης πιο πιθανό να πέσουν θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης και στιγματισμού.

8. Οι γυναίκες που μεγάλωσαν ορφανές ή χωρίς οικογένεια μπορεί να αντιμετωπίσουν πιθανά προβλήματα ως ανεξάρτητα άτομα που μεγαλώνουν, ανάλογα με τις καταστάσεις που αντιμετώπισαν ως παιδιά και τα τραύματα που κουβαλούν. Όλοι οι παραπάνω παράγοντες μπορεί να ισχύουν και σε αυτή την περίπτωση, με το πρόσθετο μειονέκτημα ότι δεν έχουν εγγυημένη υποστήριξη σε περίπτωση που τη χρειαστούν (π.χ. στη νότια Ευρώπη, παραδοσιακά οι μεγαλύτερες γενιές θεωρείται ότι μπορούν να βοηθήσουν τις νεότερες γενιές παρέχοντας στέγη για κάποιο χρονικό διάστημα ή οικονομική υποστήριξη αν χρειαστεί). Το ζήτημα αυτό μπορεί επίσης να αφορά οποιαδήποτε από τις παραπάνω ή άλλες περιπτώσεις και φυσικά μπορεί να αφορά όλα τα φύλα.

Γιατί πιστεύουμε ότι είναι σημαντική η εύκολη πρόσβαση των ενηλίκων σε ευκαιρίες μάθησης

Η εμπειρία WESTART δείχνει, πόση εκπαίδευση και πρόσβαση σε πληροφορίες για την αντιμετώπιση καθημερινών προκλήσεων φέρνει την ομάδα-στόχο μας ένα βήμα "πιο κοντά" στην κοινωνική ένταξη, όχι μόνο με προοπτική απασχολησιμότητας αλλά και ως μια προσέγγιση συναφής με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αυτή η πρόοδος προς την πλήρη ένταξη και την απόλαυση των δικαιωμάτων μπορεί να επιτευχθεί στα ακόλουθα στάδια:

A. Ξεκινώντας από την αυτογνωσία έως την επίτευξη αυτο αντίληψης σχετικά με τα ενδιαφέροντα, τις δυνατότητες, τους περιορισμούς

Μια διαδικασία αξιολόγησης ή ακόμη και αυτοαξιολόγησης των ικανοτήτων και των γνώσεων ενός ατόμου, προϋποθέτει μια διεργασία ικανοποίησης 4 βασικών στοιχείων «Νόημα - κίνητρο - πλαίσιο - αναστοχαστικότητα»

Οφείλει επομένως, να ενθαρρύνει, να παρακινεί και να ενθουσιάζει τους ανθρώπους. Να συμβάλλει ώστε να συνδεθούν με ένα κίνητρο που να έχει για αυτούς νόημα, όπως είναι η ικανότητα εκτέλεσης μιας δραστηριότητας, η ικανότητα να επικοινωνούν καλύτερα, το αίσθημα περηφάνειας για την ανεξάρτητα και αυτόνομη επίτευξη μιας πράξης (π.χ. συμπλήρωση μιας αίτησης στο διαδίκτυο). Η αναζήτηση νοήματος, ωστόσο, συνδέεται με την εικόνα του μελλοντικού τους εαυτού, όχι σε ένα μακρινό μέλλον αλλά ενός άμεσου, κοντινού μέλλοντος. Όταν εισαγάγουμε ένα άτομο σε μια νέα μαθησιακή κατάσταση, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί ώστε να μην το οδηγήσουμε σε αποξένωση του εαυτού του και της πραγματικότητάς του. Γι 'αυτό η αξιολόγηση πρέπει να έχει νόημα και να σχετίζεται με τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους. Και αυτή η προσδοκία συνδέεται με την εξάλειψη των φόβων τους, την ανάγκη για ανεξαρτησία, την ικανότητα διεκδίκησης αλλά και την αποτελεσματική διαχείριση δύσκολων και πιο απαιτητικών συνθηκών. Το άτομο πρέπει να αισθάνεται ότι είναι χρήσιμο και να το γνωρίζει.

Πρέπει επίσης να έχουν ρεαλιστικές προσδοκίες που σχετίζονται κυρίως με το συγκεκριμένο: την κατάσταση, τους παράγοντες, το σημείο εκκίνησης, τις δυσκολίες ανάπτυξης. Ο προβληματισμός πρέπει να επικεντρώνεται στις συγκεκριμένες συνθήκες και να αξιολογεί το πριν και το μετά πάντα μέσα στο συγκεκριμένο συγκεκριμένο.

Για όλους αυτούς τους λόγους, η προσέγγιση WESTART δεν περιορίζεται στην αυτοαξιολόγηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων, αλλά θέτει την αυτογνωσία ως αφετηρία, την εξερεύνηση των δυνατοτήτων από τις ίδιες τις γυναίκες, οι οποίες συχνά δεν φαντάζονται ποια είναι η πορεία ανάπτυξης που θέλουν οι ίδιες να ακολουθήσουν συνειδητοποιώντας τις δυνατότητές τους, και πως η πορεία που επιλέγουν να ακολουθήσουν με την χρήση των εργαλείων και των προσφερόμενων μεθόδων τις καθιστά κεντρική μορφή αυτής της διαδρομής.

B. Υιοθέτηση βέλτιστων προσεγγίσεων και μεθόδων καθοδήγησης και ανάπτυξης βασικών και εγκάρσιων δεξιοτήτων

Με γνώμονα την ποικιλομορφία στις προσωπικές καταστάσεις εκκίνησης των γυναικών που σκοπεύουμε να υποστηρίξουμε, είναι σημαντικό οι μέθοδοι καθοδήγησης και κατάρτισης να είναι ποικίλες, ευέλικτες και εύκολα προσβάσιμες τόσο γι 'αυτές, όσο και για τις επαγγελματίες επαγγελματικής καθοδήγησης και επαγγελματικής κατάρτισης

- ανεστραμμένες αίθουσες διδασκαλίας (flippedclassrooms)
- μάθηση μέσω της προσωπικής ανάπτυξης
- διαπροσωπική διδασκαλία
- παροχή πρακτικής άσκησης
- παραδοσιακή προσέγγιση στις δεξιότητες
- εργασία σε ομάδες
- διδακτικές μέθοδοι προσανατολισμένες στην δράση
- μάθηση μέσω σχεδιασμού

Δεν πρέπει ποτέ να παραβλέπεται το γεγονός ότι πολλές από τις γυναίκες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες είναι μετανάστριες ή πρόσφυγες, επομένως τα εργαλεία και οι μέθοδοι πρέπει να έχουν περιεχόμενο σε διαφορετικές γλώσσες ή / και να ενσωματώνουν το μεταφραστή Google στις πλατφόρμες εκμάθησης και σε άλλα ψηφιακά εργαλεία για να βοηθήσουν τις γυναίκες στη μετάφραση όταν είναι απαραίτητο σε άλλες γλώσσες.

C. Διευκόλυνση της πρόσβασης και χρήση ψηφιακών εργαλείων

Η παροχή ηλεκτρονικού περιεχομένου μέσω smartphone ή tablet μπορεί να έχει δυνατότητα αύξησης των γνώσεων και των δεξιοτήτων, αλλά οι περισσότερες γυναίκες χρησιμοποιούν smartphone ή tablet, η χρήση υπολογιστών είναι μάλλον περιορισμένη και συνδέεται κυρίως με τη δουλειά.

Σύμφωνα με την έρευνά μας, τα ψηφιακά εργαλεία δεν θεωρούνται ευκαιρία ανάπτυξης, αλλά ως πρόσθετο μέσο κοινωνικού περιορισμού. Οι γυναίκες είναι πολύ δραστήριες στα κοινωνικά δίκτυα (Instagram, Facebook), τα οποία χρησιμοποιούν όχι τόσο για να γνωρίσουν τον κόσμο αλλά για να προωθήσουν / χτίσουν δημιουργήσουν τη δική τους εικόνα.

Τα smartphone ή τα tablet χρησιμοποιούνται κυρίως για κοινωνική επαφή, σε ορισμένες περιπτώσεις για λόγους μάθησης, σπάνια ωστόσο και χωρίς συνέχεια. Οι υπολογιστές εξακολουθούν να είναι δημοφιλείς μεταξύ δασκάλων και μαθητών λόγω των μεγαλύτερων οθονών και των πληκτρολογίων, ενώ τα smartphone χρησιμοποιούνται κατά προτίμηση για εκμάθηση εφαρμογών.

Υπάρχει σαφής ανάγκη για εμβάθυνση και διεύρυνση του φάσματος των ψηφιακών εργαλείων στα οποία έχουν πρόσβαση οι γυναίκες της ομάδας στόχου. Παρά τα χρόνια επενδύσεων σε υποδομές ΤΠΕ σε ολόκληρο τον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων, η χρήση νέων αναδυόμενων τεχνολογιών και κοινωνικών μέσων για την υποστήριξη της καθημερινής πρακτικής διδασκαλίας παραμένει χαμηλή. (Ρουμανία).

Επίσης, οπτικοακουστικό περιεχόμενο, εφαρμογές για 'κυνήγι θησαυρού', εφαρμογές μάθησης πληροφοριών, διαδικτυακά σεμινάρια και βίντεο, καθώς και ιστότοποι δημόσιας υπηρεσίας και διαδικτυακοί οδηγοί (π.χ. για την Κύπρο) έχουν αποδείξει την αποτελεσματικότητά τους. Οι γυναίκες έχουν συχνά πρόσβαση σε ορισμένες ασκήσεις που παρέχονται ή μεταφορτώνονται με τη βοήθεια του δασκάλου (για παράδειγμα, μαθαίνοντας εφαρμογές), αλλά σπάνια τις χρησιμοποιούν εκτός των μαθημάτων. Αντ' αυτού, υπάρχουν κάποιες (στην πραγματικότητα όχι) εφαρμογές εκμάθησης μαθηματικών για την εκπαίδευση ενηλίκων και - εάν υπάρχουν - είναι διδακτικά αναποτελεσματικές.

Γιατί οι γυναίκες (αναλογικά) είναι μη εξοικειωμένες με τις Τ.Π.Ε ; Ένας λόγος για αυτό θα μπορούσε να σχετίζεται με την γενικότερη έννοια των 'δεξιοτήτων' η οποία είναι παραδοσιακά περισσότερο συνδεδεμένη με τους άνδρες από τις γυναίκες. Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου εμβάθυνσης, ένας από τους εκπαιδευτές ΣΕΚ στις ΤΠΕ , είπε ότι είναι πολύ σημαντικό «να μην αμφισβητούμε τις ικανότητες των γυναικών λόγω φύλου! Εάν οι γυναίκες κατάλαβαν ότι το να είναι κάποιος/α π.χ προγραμματιστής δεν είναι πιο δύσκολο από πολλές δουλειές που ήδη κάνουν» , θα μπορούσαν να απολαύσουν τα οφέλη και την οικονομική ελευθερία που προσφέρει ο τομέας της πληροφορικής. Γι' αυτό θα ήθελα να πω σε όλα τα κορίτσια και τις γυναίκες: δώστε στον εαυτό σας μια ευκαιρία. "(Ελλάδα).

Προτάσεις προς διαμορφωτές πολιτικής για την εκπαίδευση ενηλίκων

1. Γιατί να υιοθετήσουμε την προσέγγιση WESTART!

Το WESTART! Δημιούργησε κάποια πλεονεκτήματα που καθιστούν επιθυμητή την δυνατότητα αναπαραγωγής του. Η προσέγγιση WESTART! αποδείχτηκε αποτελεσματική επειδή:

- υποστηρίζει την αυτογνωσία και την αυτοαντίληψη
- προωθεί δεξιότητες ζωής καθώς και δεξιότητες τεχνικές ή τομεακές
- εξελίσσεται και προσαρμόζεται σε αλλαγές που απαιτούν καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή και αλλαγές περιβαλλοντος
- επιτυγχάνει έναν στόχο που είναι δύσκολο να επιτευχθεί με την παραδοσιακή προσφορά υπηρεσιών καθοδήγησης ή κατάρτισης (σκεφτείτε την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης σε γυναίκες θύματα βίας και εμπορίας, ή γυναικών που διαβιούν σε αγροτικές περιοχές ή στα περίχωρα των πόλεων)

2. Ποιος οφείλει να κάνει τι , ώστε να παρέχει ευκολότερη πρόσβαση σε περιθωριοποιημένες γυναίκες - τέσσερα επίπεδα

Σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες η εκπαίδευση ενηλίκων δεν αποτελεί ακόμη ευρέως αποδεκτό / αναγνωρισμένο πεδίο. Υπάρχει μεγάλη πληθώρα διαθέσιμων πόρων και μοντέλων που σπάνια χρησιμοποιούνται συστηματικά, επειδή η μάθηση και η κατάρτιση δεν χρηματοδοτούνται με τον ίδιο τρόπο όπως και η παραγωγή. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι υπάρχει ανάγκη χρηματοδότησης μακροπρόθεσμων προγραμμάτων κατάρτισης αντί αποκλειστικά καινοτομίας.

Για την προώθηση προσεγγίσεων και στρατηγικών ένταξης, θα πρέπει να υιοθετηθούν διάφορες πρωτοβουλίες σε διαφορετικό επίπεδο:

- A. Ευρωπαϊκό επίπεδο
- B. Εθνικό επίπεδο
- C. Τοπικό επίπεδο
- D. Θεσμικό επίπεδο

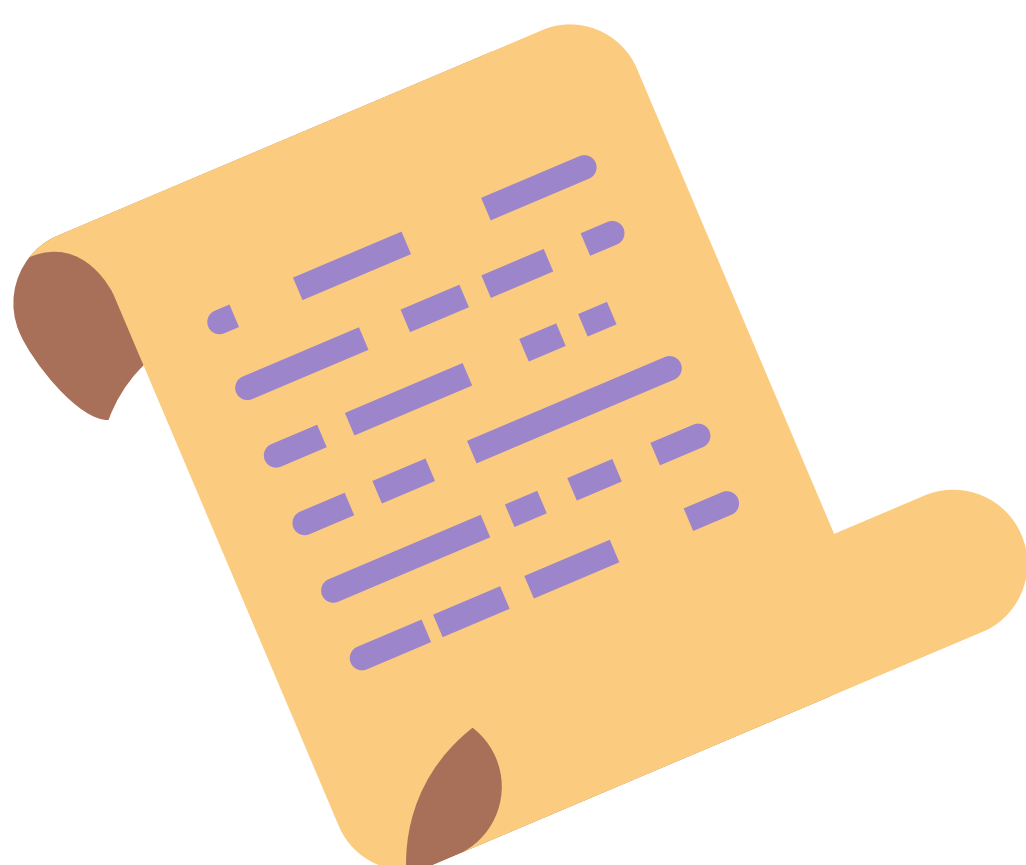
Α. Ευρωπαϊκό επίπεδο

- Ορισμός της βελτίωσης των ψηφιακών δεξιοτήτων των ενηλίκων γυναικών ως βασική προτεραιότητα στην Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τη Εκπαίδευση Ενήλικων
- Προώθηση της καινοτομίας στην εκπαίδευση ενηλίκων, με την οπτική του φύλου
- Προώθηση ενός ευρωπαϊκού δικτύου για την ανταλλαγή μεθόδων και εργαλείων (για την απόκτηση αυτοαντίληψης των γυναικών και για την απόκτηση νέων δεξιοτήτων)
- Ανάλυση, αξιολόγηση, συστηματοποίηση και ενοποίηση ψηφιακών πειραμάτων μάθησης που ξεκίνησαν κατά την έκτακτη ανάγκη πανδημίας
- Προώθηση μιας κάθετης ολοκλήρωσης πολλαπλών επιπέδων μεταξύ πολιτικών και πρακτικών που εφαρμόζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, από τοπικά θεσμικά όργανα και ΟΚΠ
- Ανάπτυξη συστήματος αξιολόγησης και επικύρωσης για μη τυπικές δεξιότητες, εύκολα εφαρμόσιμο σε ψηφιακά εργαλεία αυτοαξιολόγησης
- Καθορισμός του ελάχιστου επιπέδου ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτών και επαγγελματιών ενδυνάμωσης ώστε να διευκολύνουν τη χρήση ψηφιακών εργαλείων για τις γυναίκες

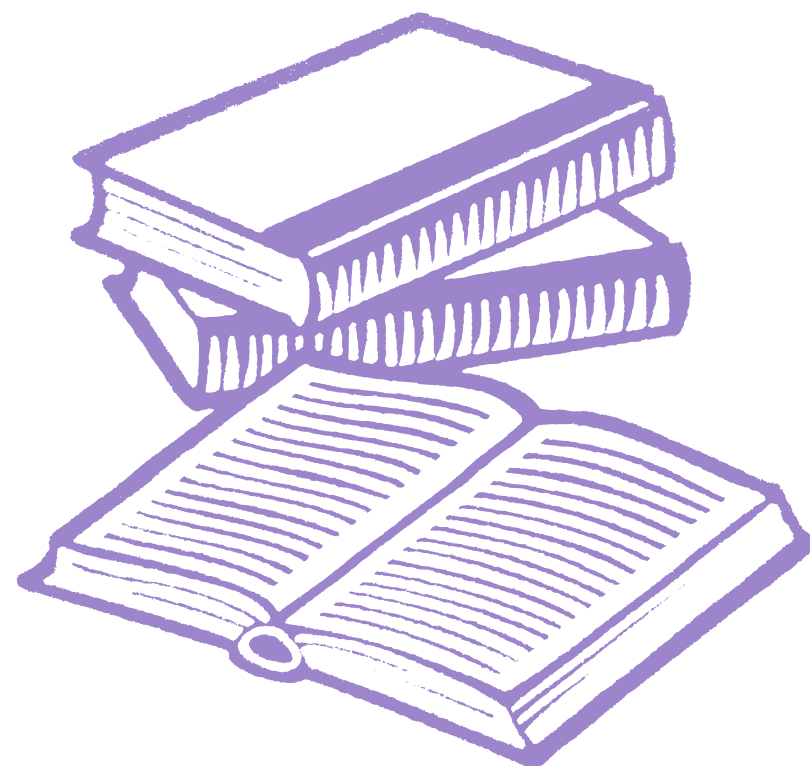
Β. ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

- Νομοθετικά πακέτα που να ρυθμίζουν την κατάσταση των γυναικών, τα οποία να είναι δομημένα σε διάφορους τομείς: κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν την ίση μεταχείριση γυναικών και ανδρών, κανονισμοί κατά των διακρίσεων, προστασία της μητρότητας στην εργασία, εργατική νομοθεσία για την υγεία και την ασφάλεια κ.λπ.
- μεγαλύτερη προσοχή στις δυσκολίες πρόσβασης των γυναικών σε ψηφιακά εργαλεία κατάρτισης και πληροφόρησης (ανάλυση και άρση εμποδίων)
- να λαμβάνονται υπόψη τα ειδικά προβλήματα των μεταναστριών και εκείνων που ζουν σε αγροτικές περιοχές, όσον αφορά την πρόσβαση στην κατάρτιση και την ενημέρωση
- προώθηση πολιτικών και στρατηγικών για τη διασφάλιση δωρεάν σύνδεσης στο διαδίκτυο και της πρόσβασης με επαρκείς συσκευές στις πιο περιθωριακές οικογένειες
- αύξηση των πόρων που προορίζονται για την ψηφιακή μετάβαση για κέντρα κατά της βίας, εκπαιδευτικά ιδρύματα και υπηρεσίες προσανατολισμού / καθοδήγησης
- περισσότερες επενδύσεις στην ψηφιοποίηση της κατάρτισης
- προώθηση μιας προσέγγισης μάθησης μακράς διάρκειας για την αξιολόγηση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των γυναικών
- περισσότερη επένδυση στη μάθηση μακράς διάρκειας και στον επανακατάρτιση επαγγελματιών και εκπαιδευτών ενηλίκων

Σ. Τοπικό επίπεδο

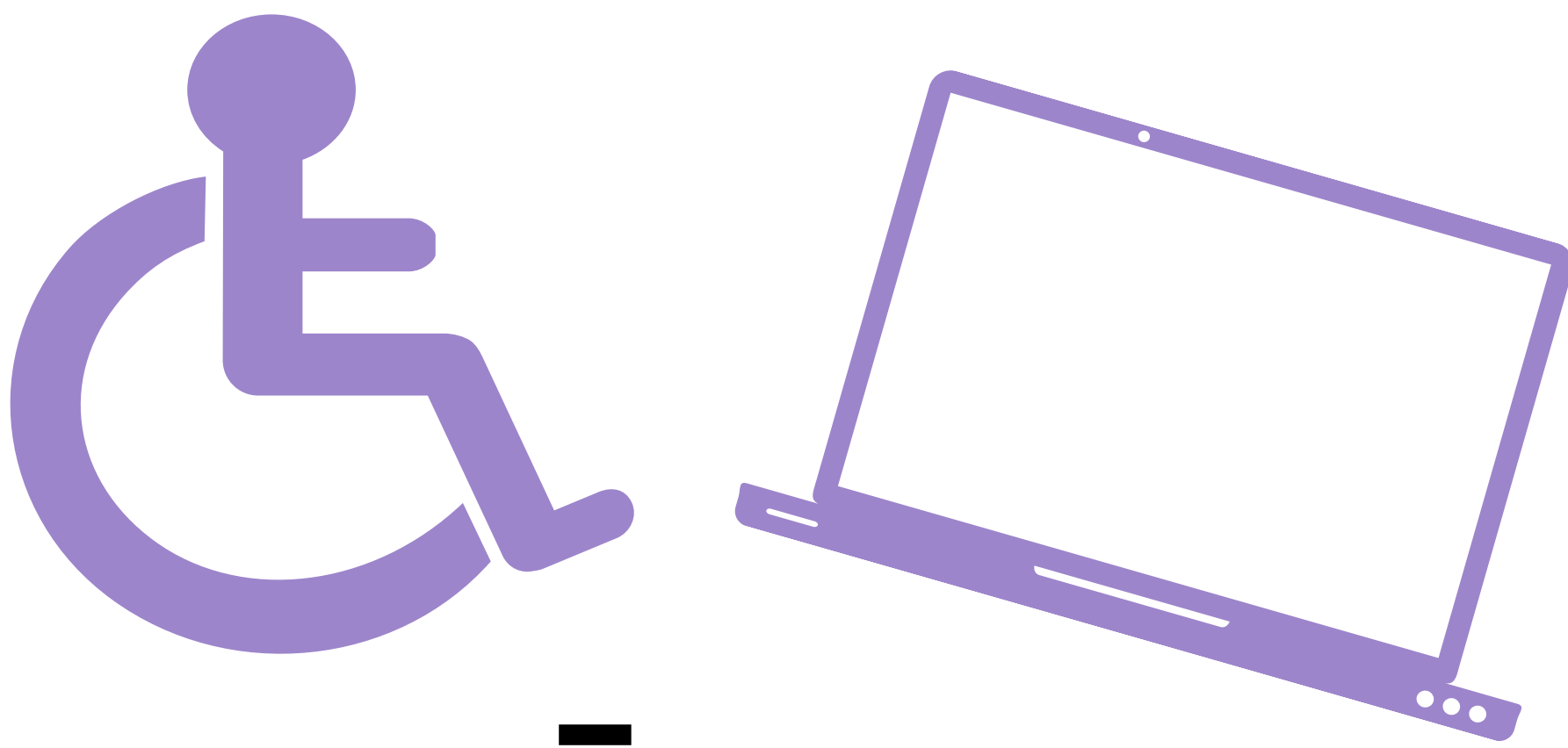
- μεγαλύτερη προσοχή στις τοπικές ιδιαιτερότητες των εκπαιδευτικών αναγκών και των προβλημάτων πρόσβασης των γυναικών στις ΤΠΕ
- πιο αποτελεσματική και συνεχής παρουσίαση αυτών των προγραμμάτων κατάρτισης στον τύπο, στα κοινωνικά δίκτυα κ.λπ.
- περισσότερες πληροφορίες διατίθενται επίσης στη γλώσσα τους για γυναίκες μετανάστες / Ρομά
- κοινόχρηστο και δωρεάν Wi-Fi
- ανάκτηση χρησιμοποιημένων συσκευών σε καλή κατάσταση και δωρεάν διανομή σε πιο περιθωριοποιημένες γυναίκες
- δωρεάν πρόσβαση στις δυνατότητες παροχής συμβουλών για πληροφορίες σχετικά με την υγεία, στρατηγικές κατά των ψεύτικων ειδήσεων
- χειριστές με τις κατάλληλες δεξιότητες για παροχή συμβουλών για ερωτήσεις ΤΠΕ
- ελεύθεροι χώροι για μάθηση
- ευρύτερη χρήση εργαλείων αυτογνωσίας
- περισσότερα ψηφιακά εργαλεία για την αυτοαξιολόγηση της κατάστασης του θύματος βίας ή της εκμετάλλευσης της εργασίας

D. Θεσμικό επίπεδο

- νέα κριτήρια για την επικύρωση δεξιοτήτων που λαμβάνουν υπόψη τις 'σιωπηρές' δεξιότητες που αποκτούν οι γυναίκες στην καθημερινή τους ζωή
- περισσότερες επενδύσεις στην ψηφιακή κατάρτιση στην παιδική ηλικία (δημοτικά σχολεία) και για ηλικίες 60+
- μεγαλύτερη προσοχή στο χάσμα των φύλων στις ψηφιακές ικανότητες μεταξύ ανδρών και γυναικών
- περισσότερες επενδύσεις που στοχεύουν ειδικά στην κάλυψη του χάσματος στις ψηφιακές ικανότητες (όχι μόνο το χάσμα των φύλων αλλά και το χάσμα της γενιάς)

3. Το μάθημα που έχουμε μάθει: μερικές προτάσεις για τους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων γυναικών

Από την εμπειρία του WE START, προέκυψαν ορισμένα βασικά σημεία που πρέπει να θυμάστε στον προσανατολισμό και την εκπαίδευση των γυναικών σε επισφάλεια, μέσω της χρήσης ψηφιακών εργαλείων:

- Κατανόηση του τι αρέσει στις γυναίκες (τα ενδιαφέροντά τους και τα κίνητρά τους) και επακόλουθη ενεργή συμμετοχή των γυναικών στην επιλογή των μεγαλύτερων αναγκών τους και του τρόπου επίτευξής τους.
- Προσπαθήστε να διατηρήσετε την πολυπλοκότητα χαμηλή, έτσι ώστε μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων να μπορεί να επωφεληθεί από αυτήν. Με άλλα λόγια, η πλατφόρμα θα πρέπει να λειτουργεί τόσο απλά όσο το WhatsApp ή το Facebook, γιατί αυτό είναι που γνωρίζουν και μπορούν να χειριστούν οι περισσότεροι άνθρωποι.
- Η πολυγλωσσία είναι πολύ σημαντική σε όλα τα επίπεδα της πλατφόρμας. Πρέπει να υπάρχει πρόσβαση στην πλατφόρμα σε διάφορες πρώτες γλώσσες
- Η ΕΕΚ πρέπει να στοχεύει στην προώθηση της πρόσβασης στα δικαιώματα των μεταναστριών και στον μετριασμό των επιπτώσεων προηγούμενης βίας
- Η πληροφόρηση και η κατάρτιση πρέπει να αφορούν όχι μόνο τη «σχολική γνώση» αλλά και την εκπαίδευση για τα δικαιώματά τους, την υγεία, την ευεξία κ.λπ.
- Πρέπει να παρέχεται ηχητική περιγραφή για άπειρους αναγνώστες
- Το εργαλείο πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και να κατανοηθεί χωρίς υποστήριξη. Σε κάθε περίπτωση, είναι προτιμότερο, πριν από τη χρήση τους, οι εκπαιδευτικοί / εκπαιδευτές να το παρουσιάσουν και να το εξηγήσουν πρώτα
- Πριν από τη χρήση διαδικτυακών εκπαιδευτικών εργαλείων, θα πρέπει να πραγματοποιούνται ασκήσεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος προτού μπορούν να ασκηθούν στο διαδίκτυο
- Η πλατφόρμα θα πρέπει να παρέχει χρήσιμο και ενδιαφέρον περιεχόμενο και πληροφορίες
- Παράλληλα με την πλατφόρμα, θα πρέπει να υπάρχει μια εφαρμογή για καλύτερη πρόσβαση για όλους
- Η πρόσβαση στο εργαλείο με διεύθυνση e-mail αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για πολλούς, αλλά, σήμερα, η ύπαρξη διεύθυνσης email είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την επικοινωνία μέσω του διαδικτύου, επομένως, είναι θετικό ότι απαιτείται τουλάχιστον μια διεύθυνση email για την πρόσβαση στο εργαλείο

- Οι ψηφιακές δεξιότητες των χειριστών που συμμετέχουν σε διαδρομές ένταξης δεν πρέπει να θεωρούνται δεδομένες: θα πρέπει να παρακολουθούν συνεχή εκπαίδευση για να αυξήσουν τις δεξιότητές τους σε θέματα πληροφορικής
- Οι οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων δεν πρέπει να επιλέγουν αυστηρά την ακαδημαϊκή απόδοση αλλά κυρίως να εντοπίζουν εκείνα τα στοιχεία στα άτομα, που θα τους επέτρεπαν να γίνουν δια βίου μαθητές και να υποστηρίξουν την εκπαίδευση καθ 'όλη τη διάρκεια της ζωής
- Οι εκπαιδευόμενες θα πρέπει να έχουν εύκολη πρόσβαση σε χώρους θα εργάζονται, θα μαθαίνουν και θα αισθάνονται ότι συμπεριλαμβάνονται ταυτόχρονα.

Διαφορετικές φάσεις WE START!, λαμβάνουν χώρα κατά την περίοδο έκτακτης ανάγκης που δημιούργησε η πανδημία Covid-19. Οι εμπειρίες των δασκάλων και των συμβούλων που συγκεντρώθηκαν σε αυτήν την περίοδο έχουν επισημάνει ορισμένες πτυχές της ψηφιακής μάθησης που πιστεύουμε ότι είναι σημαντικό να αναφέρουμε και εδώ.

Για τον περιορισμό της εξάπλωσης της πανδημίας, έχει γίνει ευρεία χρήση της εξ αποστάσεως μάθησης και της ψηφιακής επικοινωνίας. Η αύξηση της χρήσης τεχνολογικών μέσων, βοήθησε τους ανθρώπους να εξοικειωθούν με αυτά και να αισθάνονται πιο άνετα χρησιμοποιώντας την τεχνολογία για τις επικοινωνιακές και μαθησιακές τους ανάγκες. Προηγουμένως, η εκπαίδευση ενηλίκων και η επαγγελματική κατάρτιση προορίζονταν μόνο ως εργαλεία για την απασχόληση ενός ατόμου, ενώ τώρα μερικοί άνθρωποι τα βλέπουν ως σπουδαίες ευκαιρίες να μάθουν και να εξοικειωθούν με τα εργαλεία πληροφορικής, για να χρησιμοποιηθούν ως «παράθυρα στον κόσμο» και ως μέσο γνώσης και μάθησης διαθέσιμης σε οποιοδήποτε μέρος και ανά πάσα στιγμή.

Δυστυχώς, αυτές οι νέες ευκαιρίες δεν είναι διαθέσιμες από όλες τις γυναίκες: σε πολλές περιπτώσεις, ο αριθμός των διαθέσιμων συσκευών σε κάθε οικογένεια είναι μικρότερος από τον αριθμό των μελών και η συσκευή χρησιμοποιείται μόνο από τον σύζυγο ή το παιδί (συνήθως άνδρες). Η εξ αποστάσεως εκμάθηση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης έδειξε επίσης τη δυσκολία πολλών γυναικών (ειδικά μεταναστών που παρακολουθούν μαθήματα δεύτερης γλώσσας) στη χρήση πλατφορμών μάθησης.

Ένα άλλο πρόβλημα που εντοπίσαμε, αφορούσε τους χώρους μάθησης: σε πολλές περιπτώσεις οι γυναίκες που θέλουν να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους δεν διαθέτουν προσωπικό χώρο μελέτης (μεγάλες οικογένειες, μικρά σπίτια, μόνιμα υψηλά επίπεδα θορύβου). Πιστεύουμε ότι είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη όλα αυτά τα ζητήματα, προτείνοντας απαντήσεις, λύσεις και διευκολύνσεις που ισχύουν επίσης για την πανδημία καθώς και για τη μελλοντική μετα-πανδημική φάση.

4. Σύνοψη παρατηρήσεων

Η εμπειρία των εταίρων και η γνώση του περιβάλλοντος, στο οποίο λειτουργούν, μας επιτρέπουν να επιβεβαιώσουμε τη σημασία της τοποθέτησης στο επίκεντρο των πολιτικών συζητήσεων και των πρακτικών κατάρτισης, της άρσης των εμποδίων που καθιστούν ανέφικτες τις ίσες ευκαιρίες πρόσβασης στην κατάρτιση για τις γυναίκες.

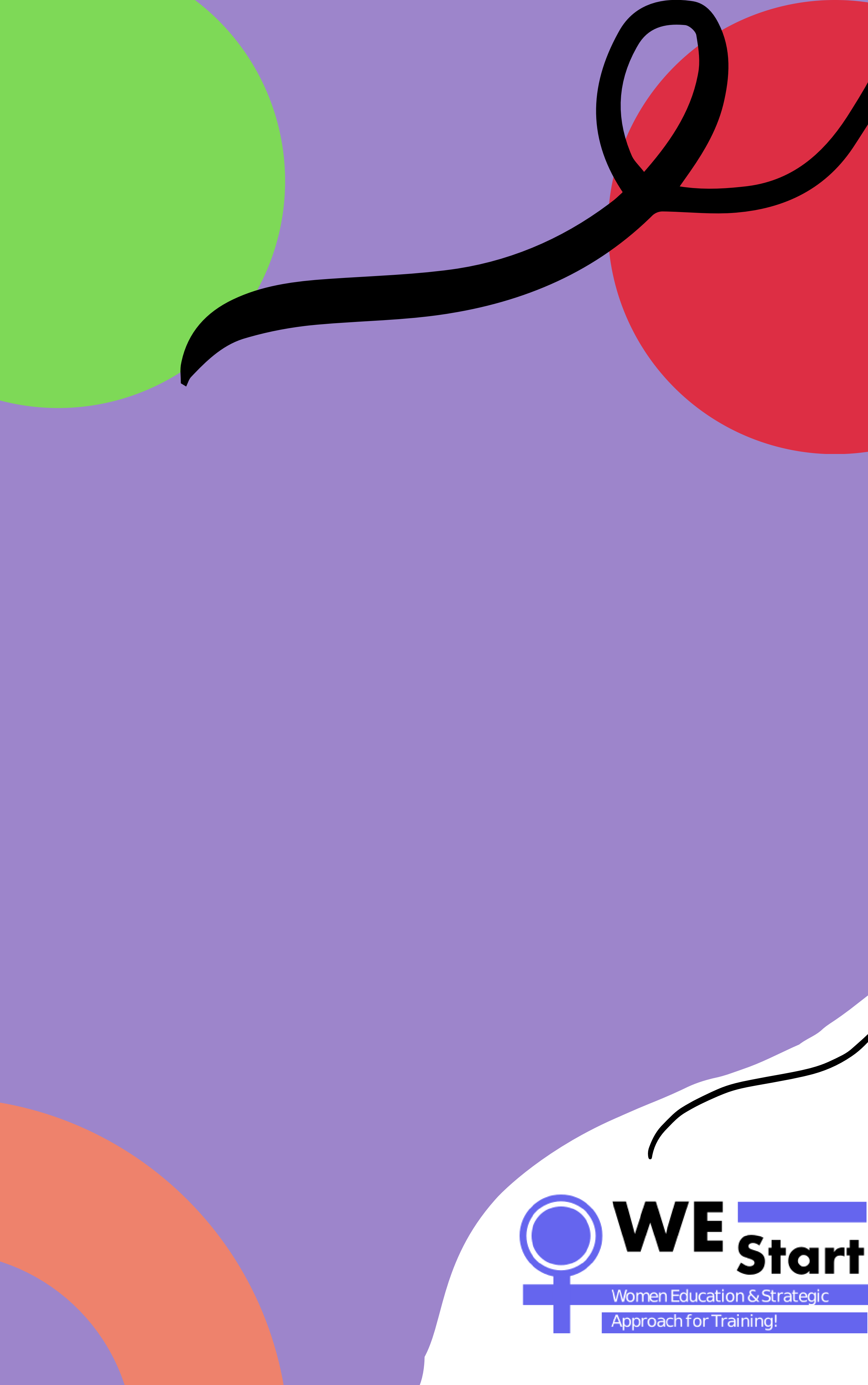
Η κατάσταση έκτακτης ανάγκης για τη δημόσια υγεία, λόγω της πανδημίας Covid-19, ενίσχυσε και έκανε πιο ορατή την ανισότητα των φύλων, εις βάρος των γυναικών, σε πολλούς τομείς, πρωτίστως τη δυνατότητα πρόσβασης ή συνέχισης της προσωπικής τους ανάπτυξης μέσω ψηφιακών εργαλείων. Έχει καταστεί προφανές, ότι για πολλές γυναίκες, οι δεξιότητες πληροφορικής περιορίζονται στη χρήση των κοινωνικών μέσων και όχι στην «παραδοσιακή» ηλεκτρονική επικοινωνία, όπως τα ηλεκτρονικά ταχυδρομεία ή οι πλατφόρμες εκμάθησης, το εύρος ζώνης δεν επαρκεί, οι άνθρωποι δεν μπορούν να έχουν περισσότερη πρόσβαση στο Διαδίκτυο καθώς δεν δύνανται να αγοράσουν επιπλέον όγκο δεδομένων.

Η κατάρτιση που στοχεύει στη χειραφέτηση των γυναικών δεν μπορεί να περιοριστεί στην παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων, αλλά πρέπει να προωθήσει τα δικαιώματά τους με παγκόσμιο τρόπο: οι παρεμβάσεις για την προώθηση των δικαιωμάτων είναι απαραίτητες για την κάλυψη των υφιστάμενων ελλειμμάτων εις βάρος των γυναικών, που γίνονται πιο προφανείς και βαθύτερες από την κοινωνιο- υγειονομική κατάσταση που αντιμετωπίζει σήμερα ο κόσμος. Ομοίως, για την προώθηση αυξημένων επιπέδων ενεργού συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, τα εργαλεία και οι στρατηγικές πρέπει επίσης να κινηθούν σε πολλούς τομείς, από τη βελτίωση της αυτογνωσίας και της συνειδητοποίησης των πόρων και των αγαθών που διαθέτουν, έως την πρόσβαση σε όλες τις χρήσιμες πληροφορίες για προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη.

WE Start

Women Education & Strategic
Approach for Training!